

Glazen Plafond? Zeg maar spiegelburcht

Studie over verschillen in persoonlijkheid tussen mannen en vrouwen

Februari 2010

StepStone

Glazen Plafond

Steeds meer vrouwen streven een eigen carrière na en laten zich niet langer remmen door kinderen of echtgenoot, maar velen botsen vroeg of laat op het *glazen plafond* (Glass Ceiling). Dit is een term die eind jaren '80 ingang vond als metafoor voor de vermeende barrière die voor vrouwen de weg naar topfuncties afsluit. Grofweg wordt geschat dat amper 5 tot 10% van de topfuncties binnen zowat alle organisaties door vrouwen bekleed worden. Intussen zijn er ook al 'glazen muren' opgedoken als onzichtbare begrenzers voor meer zijdelingse carrièremogelijkheden en er is zelfs sprake van een 'glazen klip'. Studies lijken immers uit te wijzen dat vrouwen die het waar maken vaak de extra moeilijke kolen uit het vuur mogen halen, deze waar hun mannelijke collega's liever niet de vingers aan branden.

Tal van redenen werden intussen voor dit fenomeen naar voren geschoven, waarbij seksisme doorgaans opduikt als hoofdoorzaak. Bovendien, wat dit seksisme nog lijkt te onderstrepen, is dat vrouwen minder verdienen terwijl jobinhoud, gepresteerde uren, verantwoordelijkheden, diploma's en track records gelijkaardig zijn. Als vrouw zou je je om minder gediscrimineerd voelen... Wij gingen eens kijken of de oorzaak niet zou kunnen liggen in het persoonlijkheidsprofiel van vrouwen...

Historische Waarheid

Er is eigenlijk een heel eenvoudige historische verklaring voor dit gegeven. We leven simpelweg in een mannenwereld, en daarom wordt er voor de hoogste posities met mannenwapens gestreden. Alle instellingen van onze maatschappij dragen historisch gezien een uitgesproken, soms zelfs exclusieve, mannelijke stempel: rechtspraak, onderwijs, politiek, defensie, religie, geneeskunde, kunst, wetenschap, bankwezen, industrie, handel,... Noem maar op, het zijn allemaal mannelijke bedeksels en constructies die door mannen vorm en inhoud gegeven werden, die door mannen bestuurd werden en waar uiteraard mannelijke 'selectiewetten' golden voor wie de top wilde bereiken.

Vrouwen die carrière willen maken, stappen met andere woorden in een wereld die draait volgens mannelijke wetten, luistert naar mannelijke logica en inzichten, een wereld die gebaseerd is op harde en koele mannelijke principes en mannelijke idealen volgt.

De vraag is dus niet zozeer 'Waarom zijn er zo weinig vrouwen die door het glazen plafond breken?' als wel 'Hoe slagen sommige vrouwen er überhaupt in om de top te bereiken in deze vreemde mannenwereld waarin zoveel andere vrouwen verloren lopen en botsen op de vele glazen wanden, plafonds en klippen?'

Facts & Figures

StepStone en BasicProfileScreen sloegen de handen in elkaar om deze problematiek verder te ontrafelen en te doorgronden. Enerzijds werden meer dan drieduizend actieve Belgen bevestigd, anderzijds werd er een analyse gedaan op een databank met resultaten van nog eens 50 000 professionele persoonlijkheidsprofielen. De bevindingen zijn even opmerkelijk als voor de hand liggend.

Opleidingseffect

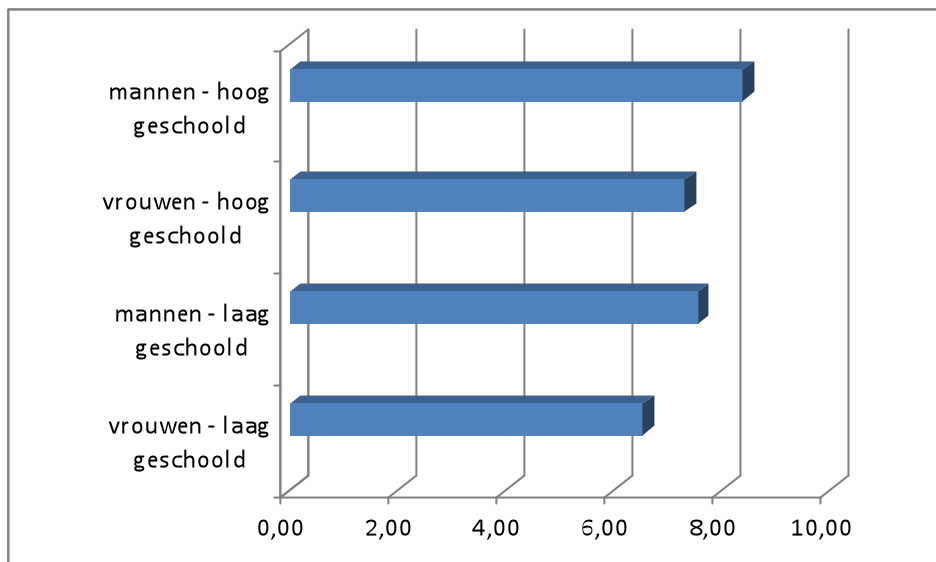
Het leek ons raadzaam om eerst na te gaan welke impact hogere studies hebben op het feit of mensen 'het maken' of niet. Het is nog niet zo lang geleden dat vrouwen de weg vonden naar hogere studies, maar nauwelijks een halve eeuw later zijn er al meer vrouwelijke alumni dan mannelijke. We mogen er dus zeker wel van uitgaan dat er geen verschil is in intelligentie tussen mannen en vrouwen. Waar wel een verschil opduikt, is de studiekeuze die mannen en vrouwen maken.

Pure wiskunde is nog steeds een wereld waar vooral mannen graag in vertoeven. Nauwelijks 10 % van de 'harde wetenschap-alumni' zijn vrouwen. Positieve wetenschappen blijven een mannelijk bolwerk dat hen een ijzersterke garantie biedt op een succesvolle loopbaan. Fysici, ingenieurs, informatici, chirurgen,... zijn vaak mannen omdat mannen veel meer affiniteiten hebben met de pure (wiskundige) abstractie. Het waarom van deze abstractie-affiniteit is stof voor een heel ander verhaal, maar deze natuurlijke voorliefde geeft de mannen een niet onaanzienlijke voorsprong in de race naar de top.

Mannen zijn assertiever

Opvallend is de bevinding dat de sociale zelfbewustheid bij hoog geschoolde vrouwen lager is dan deze van laag geschoolde mannen (Grafiek 1). Een doorsnee metser is met andere woorden assertiever dan een doorsnee vrouwelijke huisarts! Waar mannen - hoog of laag geschoold - in de sociale leefsfeer vooral controle zoeken, blijven vrouwen hun klemtonen leggen op de warme sociale interacties.

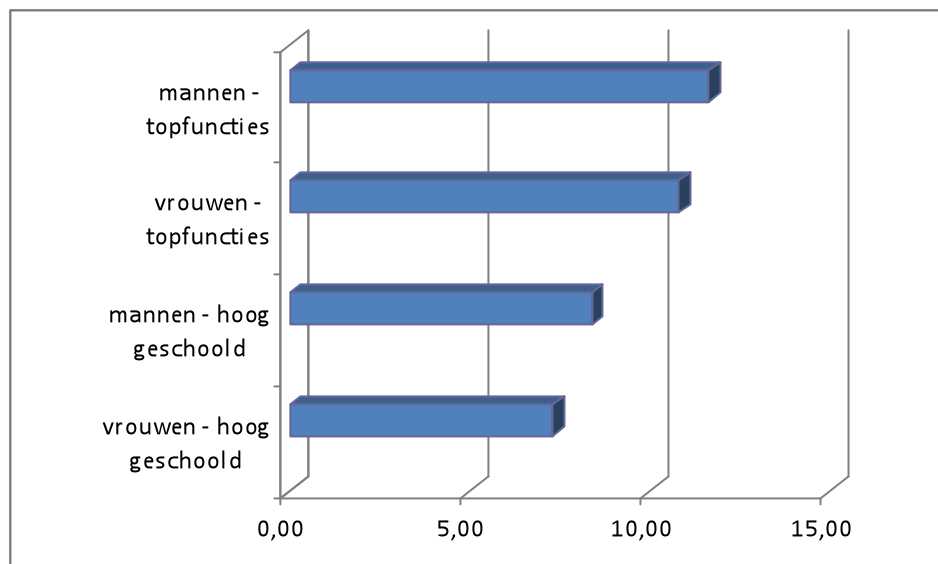
Grafiek 1 - Zelfbewustheid van lager en hoger geschoolden mannen en vrouwen

Welke vrouwen breken door het Glazen Plafond?

We namen de persoonlijkheidskenmerken van vrouwen die het gemaakt hebben eens onder de loep. Indien we mannelijke toppers vergelijken met vrouwelijke toppers, dan stellen we vast dat hun sociale profielen behoorlijk gelijklopend worden. Topvrouwen gedragen zich met andere woorden sociaal veel mannelijker. Een doorsnee topvrouw lijkt zelfs meer op een doorsnee topman dan op een doorsnee hoger geschoolde vrouw. (Grafiek 2) Vrouwen die het maken, beschikken dus binnen de sociale arena over min of meer gelijkaardige wapens als hun mannelijke collega's. De nog steeds iets lagere zelfbewustheid compenseren ze bovendien grotendeels met een extra dosis sociaal inzicht.

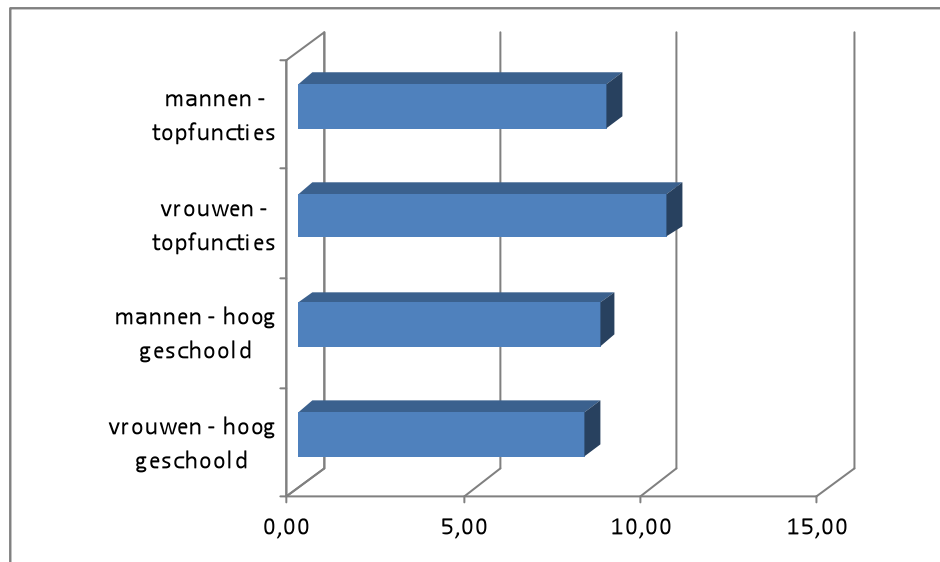
Grafiek 2 - Zelfbewustheid van mannen en vrouwen in topfuncties

Vrouwen willen de touwtjes in handen hebben

Maar er is meer aan de hand. Bij mannelijke toppers schiet vooral de abstractie de hoogte in, bij vrouwelijke toppers de stuurdrang. Meer dan hun mannelijke collega's, die liever rationeel tewerk gaan, willen succesvolle vrouwen vooral bepalen waar het naartoe gaat. (Grafiek 3) Door de combinatie van hun groot zelfvertrouwen en hun stuurdrang, worden topvrouwen heel vaak echt superieur. Let wel, deze topvrouwen blijven tot op zekere hoogte ook de troeven van de minder ambitieuze vrouwen behouden zoals het ontplooiën van sociale strategieën en het vinden van bondgenoten.

Grafiek 3 - Stuurdrang mannen en vrouwen in topfuncties

Salarisdiscriminatie

De loonkloof tussen mannen en vrouwen is helaas nog altijd een feit. De verklaring voor het lagere salaris is erg eenvoudig. Een salaris wordt vanaf een bepaald niveau onderhandeld en sociale zelfbewustheid is een basisvereiste voor een goede onderhandelaar. Aangezien een vrouw significant lager scoort dan een man op zelfbewustheid, is het niet verwonderlijk dat hun salaris lager ligt. Sociale zelfbewustheid is het wapen dat ze missen voor gelijke behandeling in deze vreemde mannenwereld.

Conclusie

Het is een illusie te denken dat vrouwen probleemloos aan de top kunnen geraken in deze door mannen gecreëerde en gedefinieerde maatschappij. Ze hebben nog maar 60 jaar stemrecht en ze hebben bovendien andere persoonlijkheidskenmerken: hun denken is getraind op invoelende harmonisatie en niet op logische abstractie, ze geloven in samenwerking en veel minder in hiërarchische bevelstructuren, ze hebben nauwelijks hun creativiteit kunnen/mogen gebruiken in het verleden en waren door het kat en muis-spel met de mannen verplicht om hun overlevingsdrang te laten primeren op hun levensdrang. Kortom, het is verre van evident om als vrouw te scoren in deze mannenwereld.

Het is voor vrouwen veeleer opboksen tegen een glazen spiegelburcht dan tegen een glazen plafond. Er zijn nu eenmaal slechts een beperkt aantal vrouwen die mannelijke gedragspatronen vertonen waarmee ze zich comfortabel voelen binnen een uitgesproken mannelijke omgeving en waarmee ze voldoende gewapend zijn om weerwerk te bieden. Indien je hier als vrouw iets wil betekenen, moet je wel mannelijke trekjes bezitten of aankweken.

StepStone

Nele Verlinden
PR & content Responsible

Kunstlaan 3-4-5
B-1210 Brussel

Tel. +32 2 209 97 10

nele.verlinden@stepstone.be
www.stepstone.be